

สัพปุริสธรรม 7: เพื่อการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์

Suppurisa-Dhamma for Awareness of Media Literacy in Social Media

นางสาวอุรรัตน์ ไชยรังษี

Ms. Uratat Chairungsee

ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน บริษัท วิชาญ์ เทเลคอม จำกัด

CFO (Chief Financial Officer) Vshine Telecom Co., Ltd.

E-mail: uratc@gmail.com

Received: 20 February 2022 Revised: 18 March 2022

Accepted: 7 April 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้ศึกษาถึงเรื่อง หลักสัพปุริสธรรม 7 เพื่อการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งในแง่ประโยชน์และโทษของสื่อสังคมออนไลน์ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ถือว่าเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย มีความจำเป็นต่อการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และเป็นเรื่องที่ทุกคนควรรับรู้ แต่ปัญหาที่พบในปัจจุบันคือ ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ขาดความรู้เท่าทันการใช้สื่อ ขาดการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ขาดการจำแนกแยกแยะความจริงออกจากข้อมูลที่บิดเบือน การประยุกต์ใช้หลักสัพปุริสธรรม 7 จึงเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างถูกต้องโดยการปฏิบัติตามหลักและทำให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในสังคม

คำสำคัญ: สื่อสังคมออนไลน์, หลักสัพปุริสธรรม 7

Abstract

This article studied the principle of awareness of Media Literacy in social media which there are pros and cons. Social Media is widely popular and necessary for communication and exchange information which everyone should recognize. However, the current problem of social media's users are lacking of media literacy knowledge, thinking analysis, rational contemplation and discriminating facts out of distorted information. The application of the Suppurisa-Dhamma is a guideline to promote the awareness of media literacy in social media correctly, effectively and usefully for both yourself and others in social.

Keywords:social: media, spuristham 7

บทนำ

ในปัจจุบันผู้คนเริ่มหันมาใช้สื่อสังคมออนไลน์แทนสื่อแบบเดิม ๆ กันมากขึ้นในการสื่อสารข้อมูลถึงกัน ซึ่งในช่วงเริ่มแรกการใช้สื่อสังคมออนไลน์มักใช้ในลักษณะของงานอดิเรกสื่อสารกันระหว่างตนเองกับคนรู้จักใกล้ตัว จากนั้นได้มีการขยายการประยุกต์ใช้สู่ภาคธุรกิจ ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้คนอย่างกว้างขวาง สาเหตุสำคัญที่ทำให้สื่อสังคมออนไลน์ได้รับความนิยมขึ้นเรื่อย ๆ มาจาก การใช้งานที่ง่ายเข้าถึงกลุ่มคนได้รวดเร็วมีการแสดงความคิดเห็นไปมาและสื่อที่นำมาแบ่งปันมีลักษณะหลากหลายรวมทั้งการพัฒนาตลอดเวลาของเทคโนโลยีการสื่อสารและอินเทอร์เน็ต ทำให้มีแนวโน้มค่อนข้างชัดเจนว่า สื่อสังคมออนไลน์จะเป็นสื่อหลักของผู้คนในโลกอนาคตอย่างแท้จริง เพราะว่าการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์เป็นเรื่องเกี่ยวกับการช่วยให้ผู้ใช้มีความตระหนักถึงผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์อย่างรอบด้าน สามารถเข้าใจถึงความหมายและรูปแบบของสื่อที่ได้เห็นหรือได้ยินสามารถวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อ หรือส่งต่อข้อมูลไปยังผู้อื่น ซึ่งอาจสร้างผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคม รวมถึงความรอบคอบในการแสดงความคิดเห็น หรือเผยแพร่เนื้อหาของตนเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วย

เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปประกอบไปด้วยปัญหาต่าง ๆ ความเจริญทางเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ คือ สื่อสังคมออนไลน์ เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ทำให้การเผยแพร่ในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปด้วยทั้งรูปแบบและวิธีการ ตลอดทั้งการประยุกต์เนื้อหาสาระ ให้เข้ากับเหตุการณ์ ปัจจุบันเพื่อประโยชน์แก่สังคมในยุคปัจจุบันมีรูปแบบวิธีการและพฤติกรรมการนำเสนอที่แตกต่างกัน เช่น การโพสต์รูปภาพ การ อัปโหลดวิดีโอ การแชร์ และการแสดงความคิดเห็น มีรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกันไปทำให้เกิดปัญหาตามมาในการรับรู้ข่าวสารที่เป็นจริงบ้างและปลอมบ้างซึ่งเกิดจากการไม่ได้พิจารณาข่าวสารมาก่อนขาดหลักการในการตรวจสอบในภาวะสังคมไทยปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่

ยุคสารสนเทศอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทต่อประชาชนในการใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงและการติดต่อสื่อสาร อันได้แก่ ดิจิทัลมีเดีย โซเชียลมีเดีย หรือสื่อสังคมออนไลน์ (social media) ที่จัดว่าเป็นสื่อใหม่มีอิทธิพลมากขึ้นเรื่อย ๆ ต่อการรับรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของคนในสังคม ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สื่อใหม่สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ฉับไวผ่านทางอินเทอร์เน็ต ในขณะที่สื่อกระแสหลัก อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ต้องอาศัยสื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารแทน

จะเห็นได้ว่าในยุคปัจจุบันนี้สื่อออนไลน์ปรากฏในสังคมไทยจะมีมากมายหลายชนิดซึ่งก็เป็นผลที่ดีในการพัฒนาระบบการสื่อสารระหว่างตัวบุคคลทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการสื่อสารซึ่งมีความแตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา ซึ่งทุกวันนี้อาจจะเรียกได้ว่า “ยุคสังคมออนไลน์” เพราะเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทความสำคัญมากกับคนในยุคสังคมออนไลน์ที่ปรับเปลี่ยนไปได้ นำพามนุษย์เราก้าวสู่สังคมออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันที่จะต้องวนเวียนและพึ่งพาอุปกรณ์ไฮเทคเพื่อเข้าถึงโลกออนไลน์ที่คอยอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารทั้งส่วนตัวและธุรกิจ เช่น ในด้านเศรษฐกิจ ใช้สื่อออนไลน์ในการอำนวยความสะดวกข่าวสารแบบฟอร์มต่าง ๆ (จุลณี เทียนไทย, 2562: หน้า 67) ได้ให้ความเห็นในการสร้างมูลค่าเพิ่มและการหานวัตกรรมใหม่ ๆ มาทำงานในเชิงเศรษฐกิจเพื่อก่อให้เกิดความเจริญและรายได้ ในด้านสังคม หาข้อมูลของบุคคลเหตุการณ์ สำคัญในสังคมนั้น ๆ เป็นการยกระดับให้เท่าทันการเข้าสังคมที่ต้องการติดต่อสื่อสารและการใช้สื่อออนไลน์ในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต เช่น ข้อมูลเพื่อการเรียนการศึกษา ข้อมูลพัฒนาการทำงาน เรื่องของการแพทย์ เรื่องการสื่อสาร การพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า “สื่อสังคมออนไลน์” ทำให้การเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์ได้ง่ายขึ้นกว่าการพบเจอกันบนโลกความจริงในสังคมไทย เนื่องจากคนไทยมีความกระตือรือร้น และมักไม่ค่อยพูดคุยกับคนแปลกหน้า แต่เมื่อมีสื่อสังคมออนไลน์เกิดขึ้นทำให้การปฏิสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าเป็นเรื่องปกติ คำศัพท์และรูปแบบของภาษาในสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น” ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากภาษาที่ถูกต้อง

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบันนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ยุคแห่งข้อมูลข่าวสารต้องถือเป็นยุคของการพึ่งพาอาศัยกันทั่วโลก เพื่อตอบสนองความอยากรู้ข่าวสารของประชาชนทั่วโลก (สุธี พลพงษ์, 2550: หน้า 32) ได้กล่าวว่าในยุคของสังคมข่าวสารที่ทันสมัยพอสมควรในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาก็เช่นกันเมื่อมีการปรับเปลี่ยนวิธีการที่เป็นการสื่อสารในยุคสังคมเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดได้ถูกนำมาใช้ผู้มีอำนาจคือ ผู้ที่มีเครือข่ายข้อมูลข่าวสารอินเทอร์เน็ต (สื่อเทคโนโลยี หรือสื่อออนไลน์) เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้ยุคแห่งข้อมูลข่าวสารเติบโตและมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง เผยแพร่ข้อมูลความรู้และสร้างเครือข่ายนำไปสู่ความเคลื่อนไหวของสังคม ดังนั้นผู้เขียนจึงนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในสังคมในการเปิดรับข่าวสารของคนทั่วไปในด้านของสื่อออนไลน์ผู้ใช้ต้องมีความรู้และทักษะในด้านการใช้สื่อออนไลน์ออนไลน์นั้นไม่ว่าจะเป็นการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาก็ต้องปรับวิธีการให้สอดคล้องกับยุคสมัยเช่น การรับรู้ข่าวสารและเข้าใจหลักธรรมต่าง ๆ ในการเขียนบทความเรื่องนี้ ผู้เขียนมองว่าการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์เป็นเรื่องที่จำเป็นกับคนในยุคนี้อย่างมาก

เพราะว่าสื่อสังคมออนไลน์มีหลายช่องทางเพื่อที่จะรับข้อมูลเมื่อพิจารณาในการที่จะนำหลักการทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้กับการรู้เท่าทันสื่อ นั้นจึงตระหนักเห็นหลักสัปปุริสธรรม 7 สังคี่ติสูตร พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 11 ข้อที่ 330: หน้า 333) ประการที่จะสามารถส่งเสริมหรือเป็นแนวทางในการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรู้เท่าทันสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ซึ่งการเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีของสื่อสังคมออนไลน์จะมีทั้งโทษและประโยชน์ ซึ่งในบทความนี้ผู้เขียนได้รวบรวมวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

ดังนั้นการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทยตามหลักสัปปุริสธรรม 7 นั้น เป็นการศึกษาถึงหลักการและการแสดงความคิดเห็นในรูปแบบสื่อสังคมออนไลน์โดยนำหลักการทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ให้กับประชาชนทั่วไป นำมาเป็นแบบอย่างหรือแนวทางในการปฏิบัติรู้เท่าทันการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างถูกต้องและมีประโยชน์

1.องค์ประกอบสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์

จะเห็นได้ว่าการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญๆ หลายประการด้วยกัน (ชนาภา เลิศวุฒิมงศา, 2559: หน้า 3) ได้ให้ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ไว้ดังนี้คือ

1) การเปิดรับสื่อ การเปิดรับการเข้าใจการวิเคราะห์สื่อคือ การรู้เท่าทันการเปิดรับสื่อของประสาทสัมผัส หู ตา จมูก ลิ้น สัมผัสของเรา ซึ่งเมื่อเปิดรับแล้วสมองจะสั่งการให้คิดและปรุงแต่งให้เกิดอารมณ์ต่างๆตามมาการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ในขั้นของการรับรู้อารมณ์ตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องแยกความคิดและอารมณ์ออกจากกัน และความคิดจะทำให้เรารับรู้ความจริงว่า“อะไรเป็นสิ่งที่สื่อสร้างขึ้น”เป็นต้น

2) การวิเคราะห์สื่อ คือ การแยกแยะองค์ประกอบในการนำเสนอของสื่อว่ามีวัตถุประสงค์อะไรที่จะเกิดขึ้นกับตัวเราหรือสังคม

3) การเข้าใจสื่อ คือ การตีความสื่อหลังจากเปิดรับสื่อไปแล้ว เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่สื่อแนะนำเสนอ ซึ่งผู้รับสารแต่ละคนก็จะมีเข้าใจสื่อได้ไม่เหมือนกันตีความไปคนละแบบ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์พื้นฐานการศึกษาคุณสมบัติในการเรียนรู้ ตลอดจนการรับรู้ข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากันมาก่อน

4) การประเมินค่า หลังการวิเคราะห์และทำความเข้าใจสื่อแล้ว เราควรประเมินค่าสิ่งที่สื่อแนะนำว่ามีคุณภาพและคุณค่ามากน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีนำเสนอเทคนิคที่ใช้ในการสื่อสารออนไลน์ผ่านระบบต่างๆ

5) การใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ แม้เราจะสามารถวิเคราะห์ เข้าใจ และประเมินค่าสื่อได้ แต่เราไม่สามารถออกไปจากโลกของสื่อได้ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามระเบียบระบบของการใช้สื่อที่ทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การนำสิ่งที่เราวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์และเลือกรับสื่อเป็นระบบสามารถส่งสารต่อได้และมีปฏิริยาตอบกลับสื่อได้อย่างเป็นประโยชน์

จากที่กล่าวมานี้ผู้เขียนสรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ได้รับความนิยมจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวนมากเนื่องจากเป็นช่องทางที่สะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายของคนทั่วโลกที่สามารถเชื่อมถึงกันและมีปฏิสัมพันธ์กันบนเครือข่ายสังคมออนไลน์สื่อสังคมออนไลน์จึงเข้าไปมีอิทธิพลต่อความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนได้เป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองการใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจในขณะเดียวกันก็รู้ถึงโทษภัยที่มาพร้อมกับสื่อสังคมออนไลน์ด้วย แต่ก็มีส่วนน้อยที่พบว่ายังขาดการรู้เท่าทันสื่อกล่าวคือ ไม่รู้จักวิธีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ถูกต้อง ไม่ตระหนักถึงประโยชน์และโทษที่ตามมา

2. สื่อสังคมออนไลน์

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ให้ความหมายของสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง สื่อข้อมูล สารสนเทศ ภาพ มัลติมีเดีย หรือสื่อดิจิทัล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ช่องทางการติดต่อแบบสามารถโต้ตอบหรือแบ่งปันสื่อร่วมกันผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือระบบเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ ทั้งนี้ บุคคลทั่วไปสามารถสื่อสาร นำเสนอ แบ่งปันและเผยแพร่ข้อมูลออกสู่สาธารณะโดยใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟน ทำให้เกิดเครือข่ายสังคมขึ้นจากการติดต่อร่วมกันของบุคคลทั่วโลก (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2563: หน้า ก.) มีนักวิชาการหลายท่านให้ได้ความหมายและความสำคัญของสื่อสังคมออนไลน์ที่แพร่หลายในสังคมปัจจุบันนี้ ซึ่งแต่มีมุมมองที่ต่างกันออกไป ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติคำว่า “Social Media” ไว้ว่า “สื่อสังคม” หมายถึง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อกลางที่ให้บุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตได้ สื่อเหล่านี้เป็นของบริษัทต่างๆ ให้บริการผ่านเว็บไซต์ของตน

ส่วนการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) หมายถึง การเลือกรับสื่ออย่างหลากหลาย การคิดวิเคราะห์และประเมินคุณค่าและความเหมาะสมของเนื้อหานั้นได้ด้วยตนเอง รู้ถึงข้อดีข้อเสีย รู้จักตั้งคำถาม แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมกับการอภิปรายประเด็นสาธารณะต่าง ๆ ของสังคมอย่างมีเหตุผล และสามารถเคารพและรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างได้ (ณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และคณะ, 2563: หน้า 5-9)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อ “การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ เป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นเด็กและเยาวชนหรือบุคคลทั่วไปในการส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มเยาวชนหรือบุคคลทั่วไปจำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน เพื่อสร้างความตระหนักหรือสำนึกสาธารณะถึงผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อเยาวชนและสังคมในภาพรวม

3. ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์

ส่วนประเภทของสื่อสังคมออนไลน์มีมากมายหลายชนิดด้วยกันซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของการนำมาใช้ประโยชน์และให้ความสำคัญในสื่อสังคมออนไลน์นั้น ๆ (กายกาญจน์ แสนแก้ว, 2558: หน้า 14) ได้แบ่งเป็นกลุ่มหลักๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. Weblogs หรือเรียกสั้นๆ ว่า Blogs คือ สื่อส่วนบุคคลบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ข้อคิดเห็น บันทึกส่วนตัว โดยสามารถแบ่งปันให้บุคคลอื่นๆ โดยผู้รับสารสามารถเข้าไปอ่าน หรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ ซึ่งการแสดงเนื้อหาของบล็อกนั้นจะเรียงลำดับจากเนื้อหาใหม่ไปสู่เนื้อหาเก่า ผู้เขียนและผู้อ่านสามารถค้นหาเนื้อหาย้อนหลังเพื่ออ่านและแก้ไขเพิ่มเติมได้ตลอดเวลา เช่น Exteen, Blogging, Wordpress, Blogger, Okanation

2. Social Networking หรือเครือข่ายทางสังคมในอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเครือข่ายทางสังคมที่ใช้สำหรับเชื่อมต่อระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล เพื่อให้เกิดเป็นกลุ่มสังคม (Social Community) เพื่อร่วมกัน แลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันทั้งด้านธุรกิจ การเมือง การศึกษา เช่น Facebook, Hi5, Ning, Linked in, Myspace, Youmeo, Friendste

3. Micro Blogging และ Micro Sharing หรือที่เรียกกันว่า “บล็อกจิ๋ว” ซึ่งเป็นเว็บเซอร์วิส หรือเว็บไซต์ที่ให้บริการแก่บุคคลทั่วไป สำหรับให้ผู้ใช้บริการเขียนข้อความสั้นๆ ประมาณ 140 ตัวอักษร ที่เรียกว่า “Status” หรือ “Notice” เพื่อแสดงสถานะของตัวเองว่ากำลังทำอะไรอยู่ หรือแจ้งข่าวสารต่างๆ แก่กลุ่มเพื่อนในสังคมออนไลน์ (Online Social Network) ก็เพื่อให้ผู้ใช้ที่เป็นทั้งผู้เขียนและผู้อ่านเข้าใจง่าย ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ Twitter

4. Online Video เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการวิดีโอออนไลน์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายและขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเนื้อหาที่น่าสนใจในวิดีโอออนไลน์ไม่ถูกจำกัด โดยผังรายการที่แน่นอนและตายตัว ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถติดตามชมได้อย่างต่อเนื่อง เพราะไม่มีโฆษณา คั่น รวมทั้งผู้ใช้สามารถเลือกชมเนื้อหาได้ตามความต้องการและยังสามารถเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้จำนวนมากอีกด้วย เช่น YouTube, MSN, Yahoo

5. Photo Sharing เป็นเว็บไซต์ที่เน้นให้บริการฝากรูปภาพโดยผู้ใช้บริการสามารถอัปโหลดและดาวน์โหลดรูปภาพเพื่อนำมาใช้งานได้ ที่สำคัญนอกเหนือจากผู้ใช้บริการจะมีโอกาสแบ่งปันรูปภาพแล้ว ยังสามารถใช้เป็นพื้นที่เพื่อเสนอขายภาพที่ตนเองนำเข้าไปฝากได้อีกด้วย เช่น Flickr, Photobucket, Photoshop, Express, Zoom

6. Wikis เป็นเว็บไซต์ที่มีลักษณะเป็นแหล่งข้อมูลหรือความรู้ (Data/Knowledge) ซึ่งผู้เขียนส่วนใหญ่อาจจะเป็นนักวิชาการ นักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านต่างๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ซึ่งผู้ใช้สามารถเขียนหรือแก้ไขข้อมูลได้อย่างอิสระ เช่น Wikipedia, Google Earth, digZy Favorites Online

7. Virtual Worlds คือการสร้างโลกจินตนาการโดยจำลองส่วนหนึ่งของชีวิตลงไป จัดเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่บรรดาผู้ท่องโลกไซเบอร์ใช้เพื่อสื่อสารระหว่างกันบนอินเทอร์เน็ตในลักษณะโลกเสมือนจริง (Virtual Reality) ซึ่งผู้ที่เข้าไปใช้บริการอาจจะบริษัทหรือองค์กรด้านธุรกิจ ด้านการศึกษา รวมถึงองค์การด้านสื่อ ที่ประสบผลสำเร็จและมีชื่อเสียง คือ Second life

8. Crowd Sourcing มาจากการรวมของคำสองคำ คือ Crowd และ Outsourcing เป็นหลักการขอความร่วมมือจากบุคคลในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยสามารถจัดทำในรูปแบบของเว็บไซต์ที่มี

วัตถุประสงค์หลักเพื่อค้นหาคำตอบและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆทั้งทางธุรกิจ การศึกษารวมทั้งการสื่อสาร โดยอาจจะเป็นการดึงความร่วมมือจากเครือข่ายทางสังคมมาช่วยตรวจสอบข้อมูลเสนอความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยตรวจสอบหรือคัดกรองข้อมูลซึ่งเป็นปัญหาสาธารณะร่วมกันได้ เช่น Idea storm, My Starbucks Idea

9. Podcasting หรือ Podcast มาจากการรวมตัวของสองคำ “Pod” กับ “Broadcasting” ซึ่ง “POD” หรือ Personal On – Demand คือ อุปสงค์หรือความต้องการส่วนบุคคล ส่วน “Broadcasting” เป็นการนำสื่อต่างๆ มารวมกันในรูปของภาพและเสียง

10. Discuss / Review/ Opinion เป็นเว็บไซต์ที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถแสดงความคิดเห็น โดยอาจจะเกี่ยวกับ สินค้าหรือบริการ ประเด็นสาธารณะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เช่น Epinions, Moutshut, Yahoo!Answer, Pantip, Yelp

4. ผลกระทบของสื่อออนไลน์

เมื่อทราบถึงลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์เรามากจะได้ยินถึงประโยชน์หรือข้อดีต่างๆกับสื่อที่ทันสมัย แต่ก็อย่ามองข้ามผลกระทบหรือปัญหาที่จะตามมาในการใช้สื่อที่ทันสมัยต้องมีผลกระทบต่อตัวผู้ใช้หรือบุคคลใกล้เคียง ซึ่งผู้เขียนขอกล่าวถึงผลกระทบในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นการเตือนสติให้กับคนในสังคมได้รับรู้ถึงประโยชน์และโทษของสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ คือ สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารสามารถพูดคุยกับเพื่อน หรือญาติที่อยู่ห่างไกลได้สะดวกขึ้นทำให้สะดวกสบายขึ้น โดยเฉพาะในยุคที่ปัญหาการจราจรเพิ่มมากขึ้นและช่วยให้เราสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ทั่วโลก ทั้งในการค้นคว้าจากตำรา หรือศึกษางานทางวิชาการอย่างไรก็ตามผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นถ้ามองในแง่ลบก็มีตามมาด้วยเช่นกันที่เกิดขึ้นกับสังคมหรือตัวบุคคลเอง ซึ่งมีผลกระทบต่อป็นี่ (อัจฉรา ฉัตรเฉลิมพล, 2563: หน้า 3-6)

1) การเสพติดสื่อออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือเล่นมากจนเกินไป เล่นไม่รู้จักเวลา เพลินติดลม บางคนเล่นจนไม่กิน ไม่นอน ไม่ทำกิจกรรมอย่างอื่น เสียสัมพันธภาพกับคนรอบตัวหรือมีผลเสียต่อการเรียนมีอาการเมื่อไม่ได้เล่น เช่น โหงุดหงิด อาละวาด ทำลายข้าวของ เครียด ซึมเศร้า มีความต้องการที่จะเล่นเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรมได้

2) การสร้างความสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าโดยอาจจะไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง

3) โรคคุุ่นในจอประสาทตาเสื่อมการจ้องจ้องที่โทรศัพท์มือถือที่มีรังสีคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและแสงสีฟ้าเป็นเวลานานๆ จะส่งผลให้ดวงตาเมื่อยล้า ตาแห้ง เสี่ยงต่อการเกิดโรคเกี่ยวกับดวงตาก่อนวัยอันควร เช่นโรคคุุ่นในจอประสาทตาเสื่อม ต้อกระจก เนื้องอกประสาทตา ตาอักเสบ ตาพร่าเบลอต้องเข้ารับการรักษาและผ่าตัดในบางกรณี

4) การได้รับข้อมูลที่ไม่ตรงข้อเท็จจริงเช่น การให้ข้อมูลที่ขาดหลักฐานทางวิชาการ

5) ผลเสียด้านสุขภาพ ผู้คนในปัจจุบันมีความเสี่ยงเป็นโรคทางด้านจิตใจและเกี่ยวข้องกับประสาทมากกว่าผู้คนในสมัยก่อน เพราะเสพติดโทรศัพท์มือถือ ยึดติดกับยอดไลค์ยอดแชร์ อ่อนไหวง่าย ขาด

ความมั่นใจ ไม่กล้าพบปะใคร รู้สึกไม่ได้รับการยอมรับจนนำไปสู่โรคซึมเศร้าหรือเสี่ยงเป็นโรคจิตเวชที่เรียกว่า “โนโมโฟเบีย” โรคขาดมือถือไม่ได้ มีผลทำให้มีอาการเครียด วิตกกังวล มือสั่นเมื่อขาดโทรศัพท์มือถือไป

6) มีผลให้สมาธิลดลง โดยเฉพาะการเล่นเกมส์และอาจมีปัญหากับโรคซึมเศร้า วิตกกังวล และขาดความมั่นใจในตัวเอง

7) Text Neck Syndrome กลุ่มโรคที่เกี่ยวกับอาการเจ็บปวดของกล้ามเนื้อบริเวณ คอ บ่า ไหล่หรือสะบัก ผู้ป่วยจะมีอาการเจ็บชา ร้าวจากคอไปถึงมือ และมีอาการอ่อนแรงของแขนและมือได้ ซึ่งเกิดจากก้มหน้าดูจอโทรศัพท์มือถือมากเกินไป หรืออยู่ในอิริยาบถที่ขัดกับสรีระตามธรรมชาติของร่างกายเป็นเวลานาน หากไม่รีบแก้ไขจะเสี่ยงต่อโรคหมอนรองกระดูกเสื่อม เกิดการกดทับของปลายประสาท รากประสาท สาเหตุของกล้ามเนื้ออ่อนแรง

จะเห็นได้ว่าผลกระทบที่เกิดจากการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ คือ การเสพติดสื่อออนไลน์ที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและต่อสังคม ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและจิตใจอย่างมากเมื่อคนหลงผิดหรือติดในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่มีประโยชน์และทำให้เกิดเรื่องต่างๆ ตามมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องสุขภาพ จิตใจ และความรู้สึก ซึ่งเกิดจากผลกระทบในเรื่องโรคจิตหรือวิตกกังวลทำให้สมาธิลดลงจากปกติ

5. การนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้เพื่อรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์

จากผลกระทบดังกล่าวตามที่กล่าวมาเบื้องต้นซึ่งมีผลกระทบในการสื่อสารออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องต่างๆ เมื่อนำหลักการทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้แล้วจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมหรือพัฒนาจิตใจของคนในสังคมได้ ซึ่งตามหลักพระพุทธศาสนาผู้ที่ได้ชื่อว่าคนดี คนมีปัญญา คนมีคุณธรรม เรียกว่า สัตบุรุษบ้างบัณฑิตบ้าง ถ้าคนดี คนมีปัญญา คนมีคุณธรรม หรือสัตบุรุษนี้ทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำสั่งสอน ชักนำสัมมาทิฐิให้แก่ผู้อื่น หรือบุคคลผู้แสวงหาสัมมาทิฐิกระตือรือร้นไปหาไปปรึกษา ไปสดับฟัง ไปขอคำแนะนำสั่งสอน เข้าร่วมหมู่อยู่ใกล้ ศึกษาแบบอย่างแนวทางจากสัตบุรุษนั้น เรียกว่า สัปปุริสสังเสวะหรือ สัปปุริสเสวนา ดังนั้นการรู้เท่าทันสื่อตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะมีรายละเอียดอย่างแท้จริงและจะเห็นได้ว่าการนำเสนอเนื้อหาและจัดเรียงลำดับความสำคัญของสารนั้นๆและมีความแตกต่างกันที่เสนอแก่ผู้ฟังด้านการช่องทางสื่อสารที่จะประยุกต์ใช้หลักธรรมมาปรับใช้ในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ให้ถูกวิธีและเป็นการส่งเสริมให้คนในสังคมไทยได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการกับการรับสื่อออนไลน์ให้เหมาะสมเพื่อนำเสนอการสื่อสารให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ผู้เขียนจึงได้ศึกษาหลักสัปปุริสธรรม 7 สังคิณสูตร พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค (พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539, เล่มที่ 11 ข้อที่ 330: หน้า 333) จะเป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตร่วมกันของคนในสังคม ทำให้เข้าใจความเป็นธรรมดาของการสื่อสารเข้าใจสังคมแวดล้อมมากขึ้น และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มองเห็นประโยชน์ทั้งส่วนตนและส่วนรวมซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) อัมมัญญาตา คือ ความรู้จักธรรม รู้จักเหตุ รู้จักความจริง รู้กฎแห่งธรรมดา รู้จักหลักการที่จำทำให้เกิดผล เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาผสมผสานหรือบูรณาการในการรู้เท่าทันการใช้สื่อออนไลน์จำทำให้เรา

จำเป็นต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องของข้อมูลเหล่านั้น รู้จักการวิเคราะห์ความจริงที่เกิดขึ้นในการแก้ไขปัญหา โดยพิจารณาหลักการและเกณฑ์แห่งเหตุผลมาจัดการข้อมูลข่าวสารให้น่าเชื่อถือได้

2) วัตถุประสงค์คือ ความรู้จักธรรม รู้จักความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดผลเนื่องจากการกระทำ หรือความเป็นไปตามหลัก เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาผสานหรือบูรณาการในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ในสังคมจะทำให้เราจะต้องมีการวางแผนงานเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบด้านต่างๆ พร้อมทั้งการนำสื่อออนไลน์มาพิจารณาถึงความถูกต้องและมีประโยชน์อะไรบ้าง เพื่อการจัดการให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และรู้ถึงประโยชน์ของสื่อออนไลน์ที่ชัดเจน

3) วัตถุประสงค์คือ ความรู้จักตน คือรู้ว่า เรานั่นอยู่ในฐานะ ภาวะกำลัง ความรู้ ความสามารถ ความถนัด คุณธรรม แล้วประพฤติให้เหมาะสม และรู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาผสานหรือบูรณาการในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ จะทำให้เราต้องรู้จักวิเคราะห์ตนเองว่าเรามีจุดด้วย จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดอย่างไรในการรับรู้สื่อออนไลน์ มีขีดความสามารถอย่างไรบ้าง และรู้จักการปรับปรุงสื่อออนไลน์ให้ทันต่อเหตุการณ์ที่มีผลกระทบรวมทั้งการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ที่แตกต่างกันออกไปและความพร้อมอย่างไรในการจะเป็นผู้ส่งสารไปหาผู้รับสาร

4) มัตตัญญาคือ รู้จักประมาณ คือความพอดี เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาผสานหรือบูรณาการในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์จะทำให้เราต้องรู้จักวางแผนในการรู้จักประมาณในการเสพข้อมูลข่าวสารในความพอดีในการสื่อสารต้องพิจารณาให้รู้จักประมาณในความเพียงพอของการสื่อ เช่นการสื่อสารในช่องทางมากเกินไปหรือน้อยเกินไปให้พอดีเรียกว่าการรู้จักประมาณในการสื่อสารที่เกิดประโยชน์

5) กาลัญญาคือ ความรู้จักกาล คือรู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่ควรหรือจะต้องใช้ในการประกอบกิจ ทำหน้าที่สื่อสาร หรือปฏิบัติการต่างๆ ให้ทันเวลาที่กำหนด เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาผสานหรือบูรณาการในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์จะทำให้เราจะต้องมีการจัดระยะเวลาในการสื่อสารจะต้องมีความเข้าใจถึงระยะเวลาที่เหมาะสม พิจารณาถึงสถานการณ์ในการสื่อรู้จักเวลาในการส่งสารให้กับผู้รับสารว่าเวลาไหนผู้รับสารควรจะเหมาะในการฟังสารนั้นว่าควรจะดำเนินการอย่างไร

6) ปริสัญญญาคือ ความรู้จักชุมชนหรือรู้จักสังคมการที่บุคคลผู้ส่งสารไปหาผู้รับสารต้องรู้ว่าเป็นเด็กเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นคนชรา รู้กิริยาที่จะประพฤติต่อสื่อสาร จะต้องพูดอย่างไรต่อสาธารณะชน เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาผสานหรือบูรณาการในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์จะต้องทำให้เรารู้ว่าควรจะดำเนินการอย่างไร เมื่อมีความจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับชุมชนเครือข่ายต่างๆ ทั้งที่เป็นพันธมิตร ก็ต้องเข้าถึงสื่อออนไลน์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อองค์กรเครือข่าย ชุมชนหรือสาธารณะชน จะเป็นภาพลักษณ์ที่ดีของเรา

7) บุคคลปโรปรัญญาคือรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคลดังนั้นผู้ส่งสารต้องรู้จักจิตและอัธยาศัยของแต่ละบุคคลที่เป็นผู้รับสารว่ามีความแตกต่างด้านต่างๆอย่างไรความสามารถ และคุณธรรม เมื่อนำหลักธรรมข้อนี้มาบูรณาการในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์จะทำให้เรานำสื่อไปใช้ในการที่ดีการพิจารณาในการจัดการสื่อออนไลน์ต่อสาธารณะชน

จะเห็นว่าดังที่กล่าวมาข้างต้นที่ประกอบด้วยหลักการของสัปปุริสธรรม 7 กับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์เป็นกระบวนการหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกตินิสัยของมนุษย์และมีความเกี่ยวข้องต่อการดำเนินชีวิตของทุกคนล้วนต้องอาศัยในการสื่อสารเป็นเครื่องมือไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์โดยการพัฒนาการสื่อสารตั้งแต่สมัยโบราณทั้งภาษาพูดภาษาเขียนให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้นจนกระทั่งปัจจุบัน (พระจักรพงษ์ วิสุทธุสโล, 2542: หน้า 33) การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยจะมองเห็นว่าในฐานที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจจึงทำให้การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารสังคมออนไลน์อย่างที่เราเห็นได้ในทุกวันนี้จะมีวิธีการที่หลากหลายช่องทางในการสื่อสารสังคมออนไลน์ด้วยหลักธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้นจะมีวิธีการและกระบวนการหลายกระบวนการ

6. บทสรุป

จากการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้เขียนได้ทราบถึงความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนในยุคปัจจุบันการสื่อสารเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำหลักการทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลให้คนในสังคมสามารถเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างเสรีโดยยุคปัจจุบันถือได้ว่าเป็นยุคของผู้รับสาร (User Generated Content : UGC) ที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์และเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยผู้รับสารทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับข้อมูลข่าวสาร สามารถผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารบนสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อได้ด้วยความสะดวกตามความต้องการของตนเอง แต่จะเห็นได้ว่าข่าวสารที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้น บางข่าวขาดการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลส่งผลให้มีทั้งข่าวจริง ข่าวหลอก และข่าวลือแพร่กระจายอยู่เต็มพื้นที่ในสื่อสังคมออนไลน์ดังนั้นผู้รับสารจำเป็นต้องมีการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อใช้สื่อไปในทางที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ในการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้เขียนได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาหลักๆ ในการเขียนบทความเรื่องนี้ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนในเชิงพรรณนาโวหารต่อไปเพื่อเป็นการศึกษาถึงองค์ประกอบของสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำหลักธรรมไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมทั้งนี้การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์นั้นมีความหลากหลายรวมทั้งมีการพัฒนาของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้ผู้รับสารต้องมีการคิดวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสารที่ได้รับอย่างละเอียดรอบคอบและไม่ตกเป็นเหยื่อของข่าวลวง และข่าวลือ จนอาจส่งผลกระทบต่อตัวเอง ซึ่งการนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยเหตุผลนี้ผู้เขียนจึงได้นำ หลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้กับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์เพื่อความถูกต้องตามหลักการทางพระพุทธศาสนาในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์เราต้องปรับตัวและกระบวนการในการสื่อสารข้อมูลให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้รู้ประโยชน์และโทษของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในสังคมปัจจุบันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

- จูลณี เทียนไทย. 2562. สื่อออนไลน์ในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: หน้า 67.
- ชนาภา เลิศวุฒิวงศา. 2559. กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดและการรับรู้ภาพลักษณ์ของสำนักพิมพ์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์: หน้า 3.
- ณัฐธัญญาญจน์ ศุภกรัตนเมธีและนุชประภา โมกข์ศาสตร์. 2563. การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า: หน้า 14.
- พระจักรพงษ์ วิสุทฺธสีโล. 2542. การใช้เทคโนโลยีกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด: หน้า 33.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2539. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: หน้า 333.
- สุธี พลพงษ์ และคณะ. 2550. สื่อและเทคโนโลยี. ชุดความรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:โครงการตำราคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: หน้า 32.

2. วารสาร

- อัจฉรา ฉัตรเฉลิมพล. มกราคม-เมษายน. ผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ต่อการรับรู้ของลูกค้า: กรณีศึกษาบริษัทปตท. จำกัด (มหาชน). วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. 2563; 29 (1): 1-14.

3. วิทยานิพนธ์

- กายกาญจน์ เสนแก้ว. 2558. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ Gen-X ในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ: หน้า บทคัดย่อ.

4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. วันที่เผยแพร่ 9 สิงหาคม 2563. [ออนไลน์] Smart Social Media รู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์. [ออนไลน์] 13 ย่อหน้า. จาก <http://www.ops.go.th/main/index.php/knowledge-base/ictc-book/158-smart-social-media>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2565]